

Kéretlenül küldött cikkeket csak akkor küldünk vissza, ha bélyeget mellékelnek. Kéziratokat hat hét-nél tovább nem őrzünk.

Szerkesztőség:
VII., Nefelejts-
utca 41.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Cikkeket csak a szerző engedelmével, lapunk egyéb tartalmát A NŐ és a társadalom megnevezése mellett szabad átvenni.

Kiadóhivatal:
Andrássy-út 85.
Telefon 80-75.

TARTALOM: Henriette Fürth: A nemi kérdés. — Máday Andor: Női ügyvédek Svájcban. — Glosz-szák. — B.-Schwimmer Rózsa: A férfi szívéhez vezető út. — Ilk a Gollmann: A konfekciósok. — Sajtóhangok. — Szemle. — Irodalom. — A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. — A Nőtisztviselők Országos Egyesületének hivatalos közleményei. — Kiadóhivatal közleményei.

A NEMI KÉRDÉS.

Írta: HENRIETTE FÜRTH, FRANKFURT A/M.

(Folytatás.)

Helene Böhltnak „Az anya joga” című kitűnő regényében a hősnő ezeket mondja: „Mi, akik világra hozzuk az emberiséget, rab-szolgák vagyunk! Amiről beszélek, a szégyen-nek egész világa, mely nemcsak engem tör meg és tesz ki a közmegevetésnek, hanem sok-sok ezer asszonyt. Valamennyit. — azokat is, akik elégedettek... Az ütés, melyet rám mértek, nemcsak engem ért hanem az asszonyt, az emberiség anyját. Rettenetes dolog, hogy rab-szolgáktól származik az emberiség.

A megevetésnek, igazságtalanságnak, önkénynek milyen elviselhetetlen terhe nehezedik ránk! Nincs szabad gondolatunk, szavunk, cselekvésünk, akaratunk! — Ilyen a nő.”

Még szörnyűbb teszi ezt a szörnyű igaz-ságot, hogy végső okaiban, döntő hatásaiban az öngyilkosság egy nemén alapszik. Sem a férfi önzése és önkénye, sem a külső körülmé-nyek igazságtalan és kedvezőtlen volta nem sebeztek oly fájdalmasan a nőt, mint ő maga. Senki sem hajlandó annyira, mint az asszony a létezőnek mint célszerűnek és jónak elfoga-dására. És senkisémmé türelmetlenebb és kegyet-lenebb, mint az asszony saját testvére iránt, aki vét olyan erkölcsi szabályok ellen, melye-ket évszázadokon át „Isten akaratának” és „természeti követelményeknek” hirdettek. Gyű-lölettel és bosszúsággal, de viszont a legjobb ügyszó méltó buzgalommal és odaadással védel-mezik az asszonyt a maradiság várait, fel-szabadulásuk akadályait. És sehol jobban, mint a nemi erkölcs terén. Jaj az olyan asszonynak, aki e téren vét az úgynevezett erkölcsösség írott törvénye ellen! Háromszorosan jaj, ha bírái asszonyok!

De hogyan lehetséges a helyzetnek ilyen

képtelen alakulása ma, mikor a fejlődés a hagyomány korlátait erősebben döngeti, mint valaha és a gazdasági életben is egészen más helyre állítja a nőt? Nézzünk körüli asszo-nyok milliói vesznek részt és állják meg becstü-lettel helyüket a létért folyó küzdelemben. Azok mellett, akik önmagukért örömmel telje-sítenek kemény, becsületes munkát, ott van a feleségek hada, akik gyermekeiket, a leányok csapata, akik szüleiket tartják fenn, a leány-tesztvérek serege, akik feláldozzák magukat, hogy előkészítsék vagy egyengessék fiútest-vérek pályáját. Annyian vannak közöttük, akik gazdaságilag önállóak és oly kevesen, akik szellemi és erkölcsi téren függetlenek! Noha gazdaságilag saját erejükre vannak utalva, az erkölcsi tradíciók megfosztják őket szabadsá-guktól és függetlenségüktől.

Ha keressük ennek az ellentmondásnak forrását, megtaláljuk az iskolában és az egy-házban; ezek teszik örökéletűvé a tegnapi igazságokat, ezek az ismeret fejlődésének esküdt ellenségei, ezek adnak a férfinak eleve több jogot, amint eleve feltételeznek benne több testi és szellemi erőt. A történet feljegyezte, amit az egyház e tekintetben vétett; de az iskola sem teljesíti ma az emberek képzésének s az életre előkészítésnek nagy feladatát oly mértékben, mint kellene és bizonyára lehetne. De ezért a felelősség nem az iskolát és mun-kásainak nagy részét terheli, hanem azt a szellemet, melyet rájuk erőszakolnak, azt a rendszert, mely gátat vet a legelfogulatlanabb akarásnak és a legjobb törekvésnek is. Az iskolát is Prokrustes ágyává tették; lenyesték mind-azokat a friss hajtásokat, amelyek innen az élet felé ágaztak és szép reményekre jogosítottak.

Szavak itt nem segítenek; tettekre van szükség. De milyenekre?

A természet ugrást nem ismer; még azok-ról a jelenségekről is, melyek hirtelen látszanak beállani, kitűnik utóbb, hogy hosszú fejlődési

folyamatnak befejezései. Számos nemzedék műve lesz az az átalakulás is, amely meg fogja adni az asszonynak belső, tehát valódi szabadságát. De az út már ma is világosan látszik: a nőnek már régen megkezdődött gazdaszababradulásán vezet keresztül!

A férfinak egykor uralkodói és hatalmi helyzetet adott szerzett testi fölénye, s ebből valóságos dogma lett. A lét súlypontja azonban ma már a gazdasági fejlődés és siker szempontjából nem a testi erő, hanem a szellemi képesség terére helyeződött át és ezen a harctéren jól megállja helyét a férfi mellett az asszony. Hiszen, mint már kifejtettük, még testi gyengesége is csak mesterséges eredetű és igen gyakran nem egyéb fikciónál. A vadnépek asszonyát az anyaság egyáltalában nem zavarja kötelességei teljesítésében, teendői elvégzésében. A civilizált népek asszonya is sokkal többször, mintsem hinnők, gyermeke születésének órájáig végzi minden teendőjét és utána igen hamar, néha rögtön újból munkához fog. Ki beszélhet még az asszonyok testi vagy szellemi gyengeségéről, mikor annyian viselik az anyaság és családfenntartás kettős terhét?

Nem kell ezen tűnődnünk: az esetek ezrei-ben bizonyította be már az asszony, hogy megállja helyét és boldogul a létért folyó küzdelemben. És minden jel arra mutat, hogy az anyagihoz szellemi függetlenség is fog járulni, hogy amint megtanulta kizárólag önerejéből megalkotni sorsát, meg lógja tanulni azt is, hogy szellemi és erkölcsi ítéleteit önmagából, felszabadult gondolkodásából s ne régi elavult tételekből merítse.

Igaz, hogy noha a nők milliói keresik meg kenyerüket, sokak szemében még mindig túrt kivétel a kereső nő, a házassághoz vezető útnak egyik kényszerű állomása a kereső hivatás. Egészen más lesz a helyzet, ha minden leány és minden asszony készülni fog valamely hivatásra és abban működik is. Addig még sokat fognak beszélni az anyaságot fenyegető veszélyről, a családi élet pusztulásáról, az ifjúság elhanyagolásáról és elfajulásáról.

Milyen balgaság! Mert amitől félnek, tényleg kíséző jelensége a nő mai kereső munkájának, azért félnek tőle a jövőben is; nem gondolják meg, hogy ha az emberiség minden felnőtt tagja rendszeresen résztvesz a munkában, ebből az összes munkások számára jobb munkaviszonyoknak, rövidebb munkaidőnek kell származnia; eltekintve attól a könnyítéstől, melyet a technika szédületes haladásától várhatunk.

A jövő perspektívája számunkra ezt mindenki annyit dolgozzék, hogy a fennmaradó szabadj időben férfi és nő együtt nevelhessék fel az új nemzedéket életképessé és gyermekeikkel együtt örülhessenek a létnek. Itt akadunk

arra a nagyon elterjedt tévedésre, mintha a mind szellemileg, mind erkölcsileg független nő lemondana a házasságról. Csak új tartalmat kell a régi formának adni, hogy a házasságban szabad emberek lényük harmóniájából folyó kényszer alapján egyesüljenek; ez lesz az igazi

(Befejezés köv.)

NŐI ÜGYVÉDEK SVÁJCBAN.

Írta: MÁDAY ANDOR.

Midőn Franciaországban Chauvin kisasszony előtt a törvény szava megnyitotta az ügyvédi pályát, a feminizmusnak eme diadala egész Európában ismertté vált. Kevesebben fogják ellenben tudni, hogy Franciaországon kívül Belgium és Németalföld is kénytelenek voltak már a nőmozgalom nyomása alatt e téren engedni, s hogy Svájcban, Genf kantonban csak pár hónap előtt lépett először nőügyvéd az esküdtszék elé. Ez utóbbi esemény a feminista osztályharcra több oldalról vet világot.

Svájcban a polgárok jogait a 22 kanton törvényhozása önállóan és így különbözőképpen szabályozza. A nőknek ügyvédi pályára menetele eddig három kantonban találkozott kedvező felfogással. Appenzell kanton törvényben mondta ki, hogy a nők is lehetnek ügyvédek az a törvényt már Louis Frank, a híres belga feminista említi 1898-ban „La femme avocat” c. a. megjelent könyvében. Az Appenzell által elismert joggal azonban eddigelé senki sem élt. Ezzel szemben Zürich kantonban már két nő lépett jogi pályára: az egyik, a korán elhalálozott dr. K e m p i n, mint egyetemi magántanár a jogi fakultáson, a másik t dr. B r ü s t l e i n J. pedig mint bírósági aljegyző; utóbbi jelenleg is hivatalában van. Mint ügyvéd még nem küzködött tehát itt sem nő, de az eddigi eredmények valószínűvé teszik, hogy az illetékes körök az erre irányuló kérelmet nem fogják megtagadni.

Az első nő, aki Svájcban tényleges ügyvédi gyakorlatot kezdett, a genfi Favre Nelly volt. Miként Franciaországban Chauvin kisasszonyé, úgy Genfben az ő érdeme, hogy a nők előtt az ügyvédséget megnyitották. Feminista diadalának története a következőt

Favre Nelly 1903-ban, miután befejezte tanulmányait a genfi egyetem jogi karán, ügyvédi gyakorlatra kért engedélyt. Kérelmét az akkor érvényben volt 1891. évi június 15-én kelt törvényre hivatkozva, mely a törvénykezést szervezte, visszautasították. Ugyanekkor volt azonban tárgyalás alatt egy törvényjavaslat, mely a kérdéses törvény reformjával foglalkozott. Favre Nelly ezt az alkalmat iparkodott felhasználni. Kérésére az egyetem jogi karának dékánja, Martin, felírt a parlamenthez s a képviselők figyelmét felhívta arra, hogy vájjon nem volna-e időszerű a nők ügyvédségre bocsátását is felvenni a törvénykezés szervezéséről szóló novellába. A kezdeményezés sikerrel járt, amennyiben Coulin radikális képviselő ily értelmű módosítást nyújtott be, amelyet a legkülönbözőbb pártok támogattak, s azt 1904. évi február 10-én kelt novelláris törvénnyel együtt el is fogadtak.

A Coulin-féle Javaslat mint az 1891. évi 15-iki törvénynek 139 bis §-a szerepelt. Különös érdekességet kölcsönöz annak a §-nak, hogy világos példa a feminizmus és antifeminizmus osztályharc-jellegére és így nyilvánvaló cáfolata ennek az »ideologikus« elméleteknek, melyek csupán egyenlőség! vagy igazságérzet terjedéséből akarják az emancipációk sikerét megmagyarázni. A Coulin-féle javaslatot megszavazó férfiak kizárólag csakis az adott esetre engedtek osztályuralmukból (a pályaválasztás szabadsága kérdésében), ellenben siettek azt is törvénybe iktatni, hogy ezáltal egy tapodtat sem engednek azokból az antifeminista zsamoki privilégiumokból, melyeket a Genfben érvényes Code Napoleon jóvoltából mint férjek élveznek. Az érdekes § szó szerinti fordítása a következő:

„139 bis. Svájci nők, kik polgári jogaik élvezetében vannak, ha a 138. és 139. §§-ban megkívánt szakképzettséggel bírnak, ügyvédi gyakorlatra bocsáthatók.

Férjes asszonyok ezenkívül férjük beleegyezését is igazolni kötelesek.

Ezen § alapján Favre kisasszony újabb kérvényét immár kedvezőleg intézték el s 1904 április 9-én megkezdte ügyvédi működését. Munkálkodása zajtalan volt egészen ezen év febr. 19-ig, midőn első esküdszéki szereplése által kilépett a nyilvánosság elé. Ez az esemény nemcsak a feministák, de a sajtó figyelmét már jóval a tárgyalás előtt magára vonta. Jellemző, hogy a konzervatív lapoknak különösen az okozott fejtörést, hogy minő ruhában fog Favre Nelly megjelenni. Nem tudom, hogy a fiatal ügyvédnő, aki fekete ruhában jelent meg, megfelelt-e a várakozásuknak, de azt tudom, hogy azok, akiket nem a ruha, hanem az ember érdekeit, megleléssel távoztak a tárgyalásról.

A pör, melyben Favre Nelly szerepelt, Montillet házaspár pöre volt, kik 3300 frank erejéig 26 váltót hamisítottak, melyekből nyolcat az asszony, a többit a férj (mészárosmester) írta alá. — A férjet Guinand ügyvéd, a feleségét pedig Favre Nelly védte. Igaz, hogy feladata nem volt nehéz, mert az asszonnyal szemben, ki férje parancsára írta alá a váltókat, már az ügyész is enyhén fogta fel a vádat, s így a felmentése valószínű volt. Mindazonáltal Favre Nelly beszéde két szempontból vált jelentőségteljes feminista eseménnyé. Először formai sikere miatt, mely bátran vetekedhetett a másik védő szónoki sikerével, a hogy ezt az összes lapok elismerték. Másodszor azért, hogy Favre Nelly nem mulasztotta el, a por anyagára támaszkodva, arra rámutatni, hogy az uralkodó társadalom inkább kergeti a nőt a kriminalitás terére, mintsem hogy olyan ellenszert alkalmazzon, mely egyúttal a férfiak osztályuralmát is veszélyeztetné.

Favre Nelly két esetben tett ily értelmű kijelentést: Montilletné nem tudta, hogy váltókat hamisított az aláírásával. Erre nézve ügyvédje a következőket jegyezte meg: „Addig, amíg engedni fogják, hogy a nők a jogi és gyakorlati kérdésekben tudatlanok legyenek, Hugo Viktor szavai szerint joguk van önök ellen fordulni, kikre a nap mosolyog és számonkérni önöktől, hogy mit tettek az ő értelmükkel?”

Montilletnének a férje diktálta a hamis váltókat. Erre nézve Favre Netty a következő kijelentést tette: „Én azon a véleményen vagyok, hogy férjének parancsát teljesítve, Montillet Frida nem tért le a törvény ösvényéről, sőt, hogy a jelenlegi törvények értelmében így kellett cselekednie. Mit mond az anyakönyvekről, házasságról és válásról szóló 1880-iki törvény 71. §-a? „A férj köteles feleségét védelmezni, a feleség köteles férjének engedelmeskedni.” És ma megbüntetnék ezt a nőt a büntetőtörvény alapján, mert egy polgári törvénynek engedelmeskedett? Töröljék a polgári törvénykönyvből azokat a szakaszokat, melyek nincsenek összhangban a kor követelményeivel, mert míg léteznek, addig alkalmaztatniuk is kell.”

Az esküdtek, kikre Favre Nelly beszéde nagy hatást gyakorolt, az asszonyt felmentették, míg a férjet 2 évi börtönre ítélték.

Favre Nelly első esküdszéki tárgyalása a svájci feminizmusnak méltó büszkesége. Nemcsak mert személyében egy nő helyet vívott ki magának ott, ahol eddig csak a férfiosztály volt az úr; de azért is, hogy sikerrel támadta meg alapjában azt az osztálytörvényhozást, mely kiskorúnak és felelőtlennek bélyegzi a nőt ott, ahol javakról van szó, ellenben nagykorúnak és felelősnek akkor, midőn a börtönt osztogatják.

GLOSSZÁK.

A férfiak némely súlyos munkája. Jóakarók azt állítják, hogy csak a nő gyenge fizikumát nem veszélyeztető munkák mellett szabad — saját érdekében — megtérni a nőt. Derekasán küzdenek is, hogy eltörlasszólják a könnyű foglalkozásoktól — mosás, vasalás, zsúfolás, mezőgazdasági munka, betegápolás stb. stb. — a súlyosokhoz — ügyvédi, állami hivatalnok stb. stb. — vezető utat. Mert hát férfié a súlyos, a nőé a könnyű munka. E nagylelkű felosztásnak egy meghatározható adatát közli a Pénzügyi Compass, amely szerint Magyarországon nem kevesebb mint 77 olyan ember van aki tíznél több részvénytársaság igazgatóságában foglal helyet. Mezei Mór dr., a Lipótváros volt képviselője, negyven vállaltól húz igazgatói tantiémeket. Ezek közt van harminc helyi érdekű vasút, amely a Kereskedelmi Bank patronátusa alatt áll. Tolnay Lajos 20, Gajári Ödön 20, Herzog Péter báró 20, Kán Béla dr. 20, Kornfeld Zsigmond 19, Lánzy Leó 15, Schober Albert dr. 13, Kelemen Gyula dr. 13, Matlekovits Sándor 12, Ugron Gábor 12, Hatvany-Deutsch Károly 12, Lukács József 11 igazgatósági állást tölt be. Bizony-bizony a tantiémfelvételnek ezt a rettenetesen súlyos munkáját nem bírnák el a gyöngye tisztviselőnők, akik napi 10—12 órai, 100—120 koronával fizetett munka mellett vérszegények, idegesek lesznek, szóval bebizonyítják, hogy csak könnyű munkára alkalmasak.

Itt Kmety, ott Masaryk. Kmety képviselő, Masaryk is az. Kmety egyetemi tanár, Masaryk ugyancsak egyetemi tanár. Kmety a magyar képviselőházban beszél a nők jogairól, Masaryk a Reichsratban tér ki e tárgyra. Kmety beszél a jogot kívánó magyar nők szörnyeteg voltáról, Masaryk az osztrák nőkről szólva pedig azt mondja: „Követelem a nők teljes politikai egyenjogúsítását. Meg vagyok győződve róla, hogy minden népnél és külö-

nősen nálunk Ausztriában is a nők már azért is, mert nem olyan alkoholisták, mint a férfiak, igen egészséges elemet vinnének a politikába. Sokszor az a benyomásom, hogy csak ennek a körülménynek köszönhetjük, Hogy fizikailag egyáltalában még élünk.” De azért szavaljunk tovább is a mi férfiatok lovagias-ságáról.

Betegápolás és vallás. Egy fővárosi kórházban figyeltük meg az esetet. Súlyosan beteg páciens szobájából sürgős recepttel a gyógytárba szalasztja az orvos a betegápoló nővért. Az apáca sietve haladt a kórház udvarán, amikor egy haldoklóhoz siető pappal találkozik. Az apáca vallásának előírása szerint térdre borul és imádkozik a haldoklóért. Buzgón és igen hosszan. Nem győzőm figyelni meddig, mert a gyógyszerre váró súlyos betegem válságos állapota az ablak mellől az ágyhoz szólít. A „Gondviselés” egylet figyelmébe ajánljuk, tanítsa ki iskolájában a betegápoló nőket, hogy a beteg szolgálata közben nem szabad istent is szolgálni. Két urat egyszerre nem lehet szolgálni; már pedig a betegápolónő fő ara a beteg kell, hogy legyen. Ha ez az apácámorállal nem fér meg, tessék a templomba visszavonulni!

Az olasz botrányok. Az emberek megrémülve kérdezik, hogyan lehetett éveken át úzni a gyermekrontás szörnyű mesterségét anélkül, hogy a szülők rájöttek volna. Pedig semmiképpen sem csodálatos a dolog: a szülők maguk szántából adják gyermekeiket apácák és szerzetesek kezébe, pedig tudják, hogy ezek a vallás szigorú fölényével szétszakítják a gyermek és szülők közötti bizalmi kapcsot. Hogy a természet követeléseivel teljesen ellenkező életrendet követő testületeknél „az ördögnek” ki kell törnie, azt szintén tudják, vagy legalább is tudhatnák a szülők. Felháborodásuk tehát nem jogos az apácák és papok ellen, hanem önmagukkal szemben volna alkalmazandó, amiért gyermekeiket a sötétség barlangjaiba zárják el.

Kifogások. Fáznak a nők választójogától. Gyáván, hazugan kifogások mögé sáncolják félelmüket. Hatalmi vágyuk siralmasan reszket ki érveknek elkeresztelt kifogásaikból. Kristóffy szerint Magyarországon nem kell a női választójoggal törődni, mert más parlamentek sem foglalkoznak a kérdéssel. Csattanós cáfolatul Finnország, Norvégia megadta asszonyainak a törvényhozás jogát, minden más kulturáltamban pedig a legaktuálisabb parlamenti kérdések egyike a nők politikai egyenjogúsítása. Lukács György szerint pedig azért sem kell a női választójog mert a nők „valószínűleg” többnyire a férfiak befolyása alatt gyakorolnák politikai jogukat. Hm! A férfiak politikai gyakorlata veszedelmes — különben nem félnének a nő által való érvényesítésétől — és mégis bővíteni akarják ennek a veszedelmes gyakorlatnak a kötet, végig minden férfira. Hiszen „általános választójogot” akar ő excellenciája. Ez biztos veszedelem — a kegyelmes úr szempontjából, — mert a férfinak a nőre „esetleg” gyakorolt befolyását okvetlenül veszedelmesnek mondja. De vajjon tényleg a férfi befolyása alatt áll-e majd a nő, azt még a nagyméltóságú szerző sem meri biztosan állítani; az általános férfi választójog biztos veszedelme mellé nem meri az esetleges veszélyt is felidézni. Ha a férfi választójogról Lukács Györggyel egy véleményen volnánk, legalább a logikánkon nem ütnénk csorbát és következetesen azt javasolnánk, hogy a biztos veszedelmet tehát ne terjesszük, hanem ha valaminek már muszáj lenni, próbálkozzunk a csak „esetleges” veszedelemmel. Azután a „női kedély vallásosságra hajlása folytán — a lelkész befolyásolná.” Hm, hm! A nő legyen vallásos, ezt még a szabadgondolattal kacérkodó férfiak is szokták követelni, bizonyos nem ájtatos női törekvésekkel szemben. A szerencsésen vallásosságra „hajlított” nő aztán alkalmatlan politikai objektum. Hát mért nem kívánja Lukács György a — lelkészek politikai jogainak megvonását? Mert a férj és a férfi rokon rossz politikus: a nő ne legyen választó és választható. Mert a lelkészek veszedelmesek, a nő ne

legyen választó és választható. De a papoknak is van szavuk e kérdésben. Szerintük a nő nincs hivatva a fegyverforgatásra, ergo a politikai kormányzásra, sem. (Lásd Cathrein és társai.) Várjuk azt a táborszernagyot, aki szerint nem szabad női választójogot törvénybe iktatni, mert a nők nem lehetnek lelkészek stb. stb. Kifogások, uraim! Üres, szégyenletes kifogások. Az igazság ellen érvekkel nem is lehet küzdeni, csak a kifogások dorongjaival lehet ellene hadonászni.

Zászlólengetési veszély. A Feministák Egyesülete szeptember 8-án tartandó népgyűlését egy az Andrassy-úton át feszített zászlón is akarta hirdetni, A szükséges engedélyt azonban Boda főkapitány megtagadta. Persze ez a „kedvezmény” csak művészmajálisok és farsangi multságok hirdetésére alkalmas, a feministák hirdetése veszélyeztetné Budapest lakosságának nyugalalmát.

A FÉRFI SZÍVÉHEZ VEZETŐ ÚT.

Írta: B.-SCHWIMMER RÓZSA.

Amikor a férfiszívhez vezető utak túlságos frekvencia miatt elkopnak, járatlanokká válnak, egy út nyitva marad még: a gyomor útja.

A gyomor sínein gördül be a legényfogás vagonja a férfiszív állomásába, Itt egy kis ügyességgel hirtelen össze lehet kötni a férfi és a nő szerelmi és gazdasági vágyait és érdekeit.

Az emberek szerelmi ábrándokról szavalgatnak, de ugyanegy szuszban a legtökéletesebb naivitással bevallják, hogy a szakácsművészet döntő tényezője a szerelem törvényes szentségének: a házasságnak.

A bakfis-regények hősnői csak addig szövik szerelmi ábrándjaikat virágillattal, holdsugárral átítatott lugasokban, amíg az „alany” viszonzszerelmébe vetett hitük nem horgonyozhat a bizonyosság talajában. Mihelyt Ő a mamával is beszélt, a hősnőnek egyéb dolga nincs, mint vidám csi-csergés közt, rózsás karjain feltúrt ujjakkal belemerülni a konyha művészetének boldogságot biztosító iskolájába. Akárhány ilyen „ifjúsági regénynek” az a pajkosan émeltyegős befejezése, hogy „a vőlegény elragadtatva lepi meg aráját, amikor az éppen tortát keverve, ezer gondolatot, vágyat is boldog sejtelmet kevert a habos tortaalkotmányba.”

A bakfis-romantika mellett a bakkancsos romantikának is lényeges alkatrésze a főzés művészete. Mars szerelmi irigyeinek a természetes vonzódás és kiválasztás törvényeit mélyen megvető alapja: Zsuzsi, Rozi, Mari főzjtének kvalitása. Csakis teljesen elvetemült, a materialisztikus élet-felfogást durván túlzó hadfiakról jegyeztetett fel, hogy náluk a minőségénél is súlyosabban nyom a latban a mennyiség.

Az asszonyok, a minden rangú és rendű asszonyok pedig nyíltan, leplezetlenül vallják, hogy minden házasságnak biztossági szellentője, vészfékje az asszony főzni tudása.

Micsoda siralmas jövőnek nézünk hát elébe, ha a technikai fejlődés belátása, másrészt pedig a belátás nélküli élelmiszer-drágaság a közös konyhák veszedelmes mezejére csábítja a társadalmat?

Nagyváradon vagy húsz tiszt családjá egyesült közös konyhára. Nagybecskerekén hetven, a jó-

módú középosztályhoz tartozó családot lát el egy központi konyha, Kaposvárott, Temesvárott most szerveznek egy-egy ilyen szövetkezetet és a különböző vidéki hírlapok általában veszedelmes igyekezettel dicsérik a nagybecskereki üzemet.

Szent Ámor! Mi lesz birodalmaddal, ha a férfi szívéhez vezető gyomortat mindenki által járható közönséges országúttá tágitják? Még odajutunk, hogy a férfi kénytelen lesz a nőt tisztán magáért, házias tehetségektől független egyéniségéért szeretni, Az asszony pedig kénytelen lesz magában egyéni tehetségeket felfedezni és ápolni, hogy új utakat találjon a férfi tartósabb érzelmeihez. Mert a nem tartósokhoz amúgy is könnyű az ezernyi utacskát eltalálni.

A központi konyha gondolata bizony rémületet kelthet a legényfogásra kész bakfisek és a férjüket féltő asszonyok sorában, A világ elridegítését jelenti számukra a százezernyi konyhamécses eloltása, mintha a szakszerű művészettel ellátott köztáplálás, a mécsesek helyett gyújtott ivlámpa, nem jelentene tökéletesebb közegészséget,

A tűzhely idealizált fénye elég homályos volt arra, hogy a házasság magasabb kellékeinek hiányait takarja, Mindkét részre oly kényelmes volt belőle központot csinálni, amelyen a polgári erkölcs a fajnemesítés és magasabb egyéni élet ballasztját szép csöndben elpusztíthatta, mint valami nevetségesen fölöslegeset, amit azonban mégsem illik a világ színe előtt útból takarítani.

Az egyéni konyha, a gyermekhalandóság- és gasztronómiai bajaink főtényezője pusztul és a házasság bőrzéjén magasan jegyzett értékek elértéktelenednek. Új értékek csilloga feltűnően van.

Vajjon mit találnak majd fel a legényfogás épp olyan biztos módszerél, ha a vendéglősök hasznosításán megcsömörlött férfi házasság nélkül is élvezheti a konyhaszövetkezet becsületes, ízletes kosztját, ugyanazt, amelyet a házasság is kap?

Mert abba aligha nyugosznak bele egyhamar, hogy pusztán a természet szava döntsön a nemek vonzásának kérdésében. Eddig a sokféle művonzás legerősebb szála volt a szakácdilettantizmus, amelyet értékétől teljesen megfoszt a mind jobban szaporodó központi konyhák megkövetelte szakszerű, tudományos és művészi főznitadás.

Ha a főzést tovább is megtartanék a nemi vonzás egy eszközének, hovatovább csak a szakácsnőkből telnék házasszonyokra. Ettől azonban nem kell tartani, mert a becsületes szövetkezet jó falatjaiért csak pénz jár, nem kell majd értük cserébe szerelmet, élethossziglan tartó szabadságvesztést adni. Ezek a csereértékek a konyha területéről tisztább régiókba vonulnak át.

A konyha kiküszöbölése, a háztartás centralizációját megközelítő leglényegesebb lépés, egymagában persze nem jelenti a központi háztartást. A teljes központosítástól csak kevés választ már el bennünket, akik az utolsó évtizedek folyamán mind több és több házimunka iparosítását értük el.

A házvezetés technikai centralizációja a házasságnak mai gazdasági alapját teljesen kiüti a társadalom talpa alól. A házasságot tisztán érzelmi és értelmi pillérekre való felépítésre szorítja, Ez a kérdés nemcsak gyomrunk ellátásának, lakásunk tisztántartásának, a technikai haladáshoz mért. az életszükségletek drágulásának rugójától siettetett

haladásnak a kérdése, hanem az asszonyok foglalkoztatásának is problémája.

Amint a háztartás, a kezdetleges ipar központba, az iparosított munkák kiszajátítása által mind többet vesztett termelési értékéből, úgy nagyobb és nagyobb nyomattal hangsúlyoztuk a megcsappant házi teendő értékét. Azért kiellett a főzést, az önfentartás egy eszközét a nemi vonzás, tehát a fajfentartás eszközévé is hamisítani.

Most már a főzés is kvalifikált szakmunka lesz, amely Karlsbad és Marienbad hátrányára nagy és alapos előtanulmányra támaszkodik, A dilettáns háziasszony kezeiből kihull az utolsó munka, következik, aminek következnie az ipari fejlődés törvényeinél fogva amúgy is kellett: a minden nő szakmunkára való képesítésének kora,

A KONFEKCIÓSOK.

Írta: ILKA GOLLMANN, WIEN.

Hát boldogulhatnak itt emberek? Ezt kérdezte egyszer naiv csodálkozással valamelyik kíváncsi hercegné, aki megmutattatta magának annak a nagy konfekciós üzletnek műhelyeit, amely ruháit szállította.

Nem, hercegné! Az emberek itt nem tudnak boldogulni, egyáltalában nem tudnak. Idő előtt megöregesnek, sápadtak és betegek lesznek levegő, vakok világosság híjján és megpúposodnak a kemény, támlanélküli székeken való. éveken át tartó hajlott üléstől.

Amikor pedig sápadtak, vakok és púposak lesznek, akkor elbocsátják őket, mert képtelenek gyorsan dolgozni. Ugyanezen okból egy üzletben sem kapnak helyet, öregekről való gondoskodás pedig nem létezik.

Éppen most, midőn pompás, leheletszerű nyári ruháitokban sétálgattok, szép hölgyeim, éppen most kell a műhelyek sötétisége tekintetetek. Ne legyetek nagyon érzékenyek, mert különben még elveszítitek lenge, világos köntöstök költészetében való örömtöket és ezért tulajdonképpen mégis csak kár lenne.

Széket szék mellé szorítva hosszú asztaloknál ülnek a munkásnők. Éppen csak annyira helyük van, hogy a cérnát ki- és behúzogathatják. Minden szobában van egy első, egy párizsi nő, a mindig keményszívű „madame la première”, aki hihetetlen ügyességgel szab és egyúttal ügyel a munkásnőkre. Az agyafűrt főnökök százalékot adnak neki a feleslegből. Ez a leghatékonyabb ostor. Minél gyorsabban varrnak az emberek, annál nagyobb a felesleg, a nyereség. A pénz megkeményíti az embereket.

A madame la premierét, az iroda- és szalon-személyzetet egész világ választja el a munkásnőktől. Itt a burzsoázia! Ott a proletariátus! Míg azok délelőtt és délután szépen bútorozott szobában eszegetve és csevegve pihennek, ezeknek még egy falat száraz kenyér él-

vezését is rögtönös elbocsátás terhe mellett megtiltják. Míg azok $\frac{1}{2}$ 9 és 9 órákor kényelmesen lépegetve a nagy csarnokon át a pompás, széles lépcsőn, a „grófnői feljárón” mennek az üzletbe, ezek sötét, szomorú csapatban szűk, nyaktörő csigalépcsőn vonulnak fel a világító udvarból az ellenőr mellett, aki minden elkésett pillanatot ridegen feljegyez. Ez a madame lármáján kívül még bérlevonással is jár. így kezdődik a nap. A felette szűk ruhatárban, ebben a sötét odúban, harc folyik egy szabad ruhafogasért, hat kabát is egymáson, összenyomott, leesett, porba tiport kalapok és aztán a munka.

A munkásnőktől elválasztva ülnek asztalaiknál a szabók. Minden asztalnál akad legalább egy tüdővész. Ezek a nyomorultak folyton a padlóra köpködnek, részint mert nem ismerik az ebből a többiekre háramló veszélyt, részint mert nem tudnak magukon másképp segíteni. Sokszor megtörténik, hogy valamelyik leánynak egyik ilyen beteggel ugyanazon ruhadarabon kell dolgoznia. Ez a munka a legszorosabb testi közelséget kívánja, úgy hogy a betegnek lehelete folyton-folyvást éri őt. Ha a tüdővézest elfogja a köhögési roham és a leány a nyálkától való félelemből kissé félre talál hajolni, a madame dühös „ah, qu'elle est paresseuse, celle-là!” kiáltással rivall rá.

Télen, mivel az ablakokat nem lehet kinyitni, szellőztető készülék meg nincs, már két óra múlva is úgy megromlik a levegő, hogy a főnök, aki rendszeren 10 óra tájban tartja körútját a műhelyekben, szagosító üveget kénytelen orrához tartani, hogy rosszul ne legyen. A leányok kerülnek a kijárást, hogy visszatérés után ne kelljen ennek a sűrű, bűzös ködnek kellemetlen hatását fokozottan érezniök. Míg benne tartózkodnak, nem érzik annyira.

Mialatt varmak-varmak, csak a déli harangszó iránt való vágyakozás él bennük. Akkor aztán újra harcok a ruhatárban, lótas, futás, sietség, mert a déli szünet kimért, a külváros pedig messze esik a központtól. A sok egyedül, álló leány, aki nem mehet haza enni, valami lebújt keres fel. Ebédjük kávé és zsemlye. Húsrá nem telik, mert a fizetés rossz. A kezdő 60 krajcárt kap egy napra. Ez a bér egyes munkásnőnél évenként egyszer napi 10 krajcárral emelkedik, de csak egy bizonyos, nem nagy összegig, amelynél aztán megakad. De még ez a sovány jövedelem sem biztos, mert a munkásokat napokra, sőt időnyen kívül hetekre is elbocsáthatják. Ez legerősebben a nagyüzemek újoncait sújtja. Alig apad a munka, otthon kell maradniok és gyakran hónapokig nincsen foglalkozásuk. Megpróbálják aztán, hogy „kiszegítőkként” más üzletbe jussanak, ez azonban nehéz dolog és mindig csak a véletlentől függ. Az időnyen kívül eső időben sehol sem kell

munkás. Nem elszomorító, hogy a holt időny kárát éppen a legszegényebb embereknek kell elviselniük?

A kézimunkásnők nyomorúságának egyik legszomorúbb fejezete a túlórázás. Micsoda hatalom a munkaadó kezében, aki a munkásnak még szabadidejével is rendelkezik; micsoda kényszer, mely éjfélig, sőt azon túl is szorít a varrásra, ha a főnök úgy akarja, vagy egy gazdag hölgy későn megrendelt ruháját holnapra kívánja! Mit ér az a 12 vagy 20 krajcár óránként, ha legjobb erőnk, ifjúságunkat és üdeségünket kell a gyötrelmes éjjeli munkában feláldoznunk? A leányok éjfélt után, gyakran csak szürkületkor, halálra váltan, fájó háttal és gyulladáshoz szemekkel távoznak, hogy néhány óra múlva újból a munka felett gömnyedjenek.

Hallgatok azoknak lelki gyötrelmeiről, akik a munkásnők átlagánál magasabb szellemi színvonalon állanak és akik szabadidejük elrablását ezerszer jobban fájlalják mint a nehéz, utálatos éjjeli munka okozta minden testi fájdalmat.

Ó hölgyeim akik ezt olvassátok!

Ha csak lehet, ne rendeljétek az utolsó pillanatban ruháitokat. Ilyen csekélység is hozzájárul egy nagy osztály nyomorúságának enyhítéséhez. Abból a pénzből, melyet az ilyen gyorsan készített ruhára ráfizettek és amely eddig lelkiismereteket talán megnyugtatta, éppen azok nem kapnak semmit, akik legjobban, nyugodtan merem állítani, véres verejtékkel vettek részt a „postamunka” előállításában.

A kézimunkásnők borzasztó nyomorúságát talán úgyis meg lehetne szüntetni, ha ők maguk egyesülnének és összetartó, hatalmas tömegként szállnának síkra a közös ellenség ellen. Szervezet azonban, sajnos, igen nehezen létesül a köztük lévő sok érzéketlen elem miatt, amely a talpraállást, a harcot, a jólétre törekvést fel sem tudja fogni és inkább húzza nyomorúságának igáját, mintsem hogy szervezkedéssel segítene magán.

Fordította: F. O.

SAJTÓHANGOK

Hogy a vidéki sajtó nemcsak megmosolyogni való, hanem igazan kultúraterjesztő is tud lenni, annak egy örvendetes példájáról itt akarunk bizonyosságot tenni, a Gyergyószentmiklóson megjelenő „Gyergyó” című lap egy júliusi vezércikkének leközlésével. „Közérkölcseink” címen írja:

„Tavaly szabályrendeletet alkottunk; melynek értelmében a pincérleányokra kimondtuk a „pereat”-ot. A szabályrendelet megakadt valahol valamelyes „nagyságos úr” fiókjában, a gyakorlati eredmény pedig az, hogy minden kocsmáros megkésztette a pincérleányok számát.

kettőzött eréllyel folyik az üzlet. Az éjjeli mulatóhelyek virágzanak és virágot törnek. Már a szabályrendelet megalkotásánál rámutattunk arra, hogy az erkölcselenség melegágyát nemcsak kizárólag a pincérleányok tartásában találjuk, hanem annak ápolói elsősorban maguk az üzlettulajdonosok. A művelt Nyugat sok helyén találkozunk a vendéglőkben, sör- és bormérésekben és kávéházakban női személyzettel, mert tényleg a nő az erejét felül nem múló munkában rendszerint megbízhatóbb, ügyesebb és szorgalmasabb a férfinál. Ezeknél a női alkalmazottaknál eszünkbe sem jut arra gondolni, hogy hivatásuk más volna, mint amire szerződöttenek vannak, nálunk pedig már gyanús a helyiség, hol ők szolgálnak fel. Ennek azonban megvan a maga alapos oka. Lássuk csak, hogy miből él nálunk a pincérleány? Cselédkönyvébe van feljegyezve bére s ez havonként 10—16 korona, miről a hatóságnak a jelentkezéseknél alkalma van meggyőződni. Ezzel szemben a legszükségesebb kiadásai havonként:

1. Szállásra 16—20 korona, mondjuk átlag	15 K
2. Mosás, takarítás, simítás stb.	10 „
3. Ruházat, cipő, piperecikkek havonként (tehéném 100 koronára) átlag	30 „
4. Egyéb aprólékos kiadások: világítás, takarítás, ügynökök, utazás stb. átlag	10 „
Összesen:	65 K

Egy pincérleány havi budget-je tehát 16 korona bevétellel szemben 65 korona kiadást mutat fel, ami évenként 588 korona túlkidást jelent. Mivel nálunk töképezések ritkán adják magukat erre a mesterségre, világos, hogy ezt a hiányzó összegecskét is meg kell szerezni valami úton-módon. Itt rejlik a hiba s orvoslást is csak erről az oldalról várhatunk, mert míg arra kényszerítjük a szegény teremtéseket, hogy ilyen jelentékeny összeget szedjenek össze tiltott módon, addig nem kívánhatjuk, hogy önérzetes lényekké váljanak s tiltott utakon ne járjanak. A közigazgatási hatóságnak talán módjában állana ezekről meggyőződni s a mulatóhelyek tulajdonosait kötelezni arra, hogy alkalmazottaikat saját maguk fizessék. Ballépés ellen a vagyoni, amint tapasztalhatjuk, ugyan nem biztosít senkit s a megélhető állapotban lévő nő is ki van téve a csábításnak, de ez egészen más elbírálás alá esik. A védtelen nőt az örvénybe taszítani embertelenség s ha valakit rosszra kényszerítünk és utána megvetjük: ezzel csak szívtelenségünket áruljuk el. Gondoskodjunk arról, hogy a női alkalmazottaink tisztességesen megélhessenek és akkor megkívánhatjuk joggal, hogy viselkedésük kifogástalan legyen. Míg őket mindennapi kenyerük megszerzéséért az utcára utaljuk, addig csak lelketlen nagyképködés a prédikáció! Üldözzük azért, amire saját magunk kényszerítettük őket! Itt keresem és várom a jövőtől a sokat hánytorgatott pincérleánykérdés megoldását!

*

A vidéki lapok egész sora foglalkozott a női választójog kérdésével. Legnagyobb részük igen melegen pártolja, néhány lap pedig a kivétel lehetőségében kételkedik; de egyetlenegy sem szólította csatarendbe ellene a hatalom birtokosait. Kötelességünknek tartjuk a

vidéki sajtó e modern szellemű állásfoglalásáról hírt adni.

*

A nemi élet területét borító hazugságok elleni közdelem csatazaja hónapokon át felverte a fővárosi sajtót. Nem akartuk visszhanggal növelni a lármát, azért megvártuk a csendet. hogy néhány szemelvényvel ismertessük azt a rettenetes elfogultságot, amellyel a feministák egyesületének bátor és halaszthatatlan kezdeményezését meg- és elítélték. Összeállításunk valóságos antifeminizmus szótára, aranymondásainak gyűjteménye. Íme:

„Ha Magyarországon felfordul a társadalom s a nemzetélet pusztulásnak indul: azt mindenekelőtt a feministáknak fogjuk köszönhetni” ... „óvni kell a magyar nőket a feminizmus bogaraitól” (M—g II. 6). „A mai boszorkányok a feminista hölgyek” (P. H. III 10). ... „hóbortos vén leányok bandája,” ... „hóbortos apostolok” (P. H. II. 16), „... és a szemérem ép érzetét, amit a feministák fölvilágosító propagandája végső veszedelemmel fenyeget” ... a teremtés titkához nem értenek, hiszen jobbára pártában maradt nők, akiknek (föltesszük) sohasem volt gyermekük”, ... „ne csináljanak konkurenciát a pornográf íróknak, akiknek munkáit a rendőrség lefoglalja”. „Szüntessék meg ezeket a felolvasásokat, mert hovatovább a rendőrség fogja megszüntetni.” (E. U. II. 20). „Máskáló német Apostolnők”, (A. U. II. 10). „A feminizmus nem a halálast, hanem a nőietlenséget írta zászlajára” (A. U. III. d20). „Mondhatom: gyomorémelyegést, undort érez az ember, ha olvassa, miket beszélnek asszonyok és leányok ilyen feminista összejöveteleken.” (Miért nem hallgatja meg az ember? Végre a feministák nem tehetnek róla, ha némely tudósító émylyítően és undorítóan írja k a feministák előadásait. Szerk.) „... divatos hóbort”, „úttörési mánia” (A. U. II. 21). „A feminizmus azt jelenti, hogy mindjárt valami erkölcselenségre gondoljunk” (A. U. II. 26). „A kifogásunk csak az ellen szól, hogy a kaszárnyák terminológiáját mint tudományos dugárút becsempésszék a katedrara a feminizmus vignettája alatt”; „óvakodjatok a szabadon elővezetett feminista apostoloktól” (P. N. II. 20). „Van, igaz, a modern nőnek (akár a férfinak is) egy típusa, még pedig leginkább a női jogokért küzdők táborában, amelyet épp oly kevéssé szerettek, mint Kmety tanár úr. De nem azért, mert tudománnyal foglalkoznak, hanem azért, mert nem eléggé tudósok s többet beszélnek, mint gondolkoznak. Frázisaiktól, odavetett bölcs aforizmaiktól fázom” (Uj I—k III, 17). (Milyen ironiája a sorsnak, hogy ezt az érzékeny férfiút a tudomány világában szintén nem szeretik, mert „nem elég tudós”, a társaságban gúnyolódna rajta, mert „többet beszél, mint gondolkodik” és frázisaitól, meg bölcs aforizmaiktól úgy fázik a közönség, hogy egy darabját se adhatták elő többször, mint háromszor. Szerk.) „Modern örültség” (A. U. III. 2). „... egy pár elkeseredett vénleány, meg egynéhány megtévelyedett ifjabb hölgy...” „germán maszlag”, „feministák hóbortja” (P. H. HL 14). „Egy részeg ember trágár beszédét se hasonlítsuk ehhez az igazán perverz törekvéshez, amit ezek az apostolok

művelnek.” (Nemzeti Iskola II. 23). „... a feministák a nő felszabadításáért küzdenek és ha egyelőre „nő” alatt ők csak a burzsoá nőt, felszabadítás alatt, sajna, az emberi kötelességek alól való felszabadulást értik...” (Népszava III. 19. A feminizmusnak ez a pontos, melegsívű defineálása pláne „A tudomány műhelyéből” című rovatban ékeskedik. Szerk.) „A feminizmus a hoppon maradtak szociális bölselete” (Közbiztonság III. 10.). Végül több német nyelven megjelenő revolverlapból, amely anti-feminista kirohanásaival váratlanul olvasóközönséghez is jutott, szemezünk még néhány idézetet: „A feministák mind hervadt vagy félig hervadt lények,” „feministák csupán vén, mérges aggszűzek, vagy olyan asszonyok és leányok, kiket a feltűnési viszketeg bánt, gyalázatos és bolond követelésekkel magukra o vonják a figyelmet”, itt-ott egy „weibstoller Kretin” feláll és a sárban fetrengő nőszemélyekért lándzsát tör.” „A mi feministáink csak álfeministák. Azok számára, akik a mozgalom élén állnak, a feminizmus igen jövedelmező pálya, mert nemcsak hiúságuk kielégítését, hanem anyagi előnyöket is köszönnek neki.” „A feministák együletében „wird gekeift, gezant und gestritten”... „És az anyaság szenvedései az egyetlen gyeplő, amely őket kissé megfűkezi, különben egyáltalában nem lehetne őket zabolázni.” „Budapest a feminista bacillusnak valóságos melegágya.” „Valahány vén satrafa van, akinek néhány évtized alatt nem sikerült férjet elcsipni, kijelenti, hogy feminista,” ... „a kész kiforrt, elsavanyodott feminista,” ... „a feminizmus veszedelmes örület,” „pusztító járvány.” „Boda főkapitány urat figyelmeztettük már egyszer erre a járványra, sajnos, hiába.” „Ha egy ilyen vén, dühös, csúf feminista — a feministák mind vénék és csúnyák —” „a toloncházba valók ezek a feministák.” „Az utcasarki leány távolról sem olyan veszedelmes, mint egy ilyen feminista és azért ezt a fajtát újból az erkölcsrendészet és a bűnügyi hatóság figyelmébe ajánljuk” ... Sok, sok virága van még a csokrunknak, de nem akarunk olvasóink türelmével visszaélni: a feministák erkölcsstelenségét, durvaságát emlegető írók stílusának erkölcsös, finom terminológiáját fenti idézetei, eléggé ismertetik.

Ne csodálkozzanak, ha a feministák kettőzött eréllyel folytatják útjukat, hiszen az ő munkájuk nyomán mind leplezetlenebbül tárul fel. mennyi, de mennyi nevelési munkára van szükség, hogy a társadalom a civilizációnak azt a fokát érje el, amelyen az emberek szolidaritása kiírja a durvaságnak mérges dudváját.

SZEMLE

Női segédorvosok. A belügyminiszter dr. Gyóry Izabellát az állami szemészeti gyógyintézet segédorvosává nevezte ki. Ugyanilyen minőségben nyert alkalmazást dr. Engel Ida a szegedi közkórházban.

Kereskedelmi nőiskolák Ausztriában. Dr. Olga Steindler igazgatása alatt szeptemberben nyílik meg Wienben a négyosztályos női kereskedelmi iskola. Ugyanakkor nyitja meg a

Vereinigung arbeitender Frauen két osztályú kereskedelmi iskoláját is. Prágában régen áll fenn egy négyosztályú kereskedelmi iskola. Néhány év múlva a kitűnően, képzett osztrák tisztviselők dicséretét zengik majd a bécsi kereskedelemmel szoros összeköttetésben lévő kereskedőink a magyar tisztviselők rovására. De arra nem gondolnak, hogy a mi szörnyű női kereskedelmi tanfolyamaink helyébe rendes iskolák szervezését elősegítsék.

Nemzetközi Kongressuson. A Stockholmban augusztus elején megtartott antialkoholista kongresszusról szóló eredeti tudósítást helyszüke miatt csak a következő számban közölhetjük. — A „Federation abolitionniste internationale” közgyűlését szeptember 19—22-ig tartja Luganóban. A napirend főpontjai: Reglementáció és abolicionizmus. Az erkölcsrendészet és a nők joga; Az erkölcsrendészet és a közegészség; Az erkölcsrendészet és a közerkölcs. Egyenlő erkölcs mind a két nemre nézve. A konferencián résztvevők jelentkezzenek Mme Andina, Via Giroggio, Loreto, Lugano, Svájc címen.

A szociáldemokrata nők első nemzetközi Konferenciáját Stuttgartban augusztus 17. és 19-én tartották. Lapunk tudósítójának, mint a „polgári sajtó” képviselőjének megtagadták a konferencia meghallgatását. Tudósítással tehát nem szolgálhatunk, de alkalmat fogunk keresni a „polgári sajtó” kizárásának méltatására.

Az állami díjnokok augusztus 18-i nagygyűlésén Molnár Ilona, a zalaegerszegi államépítészeti hivatal díjnoka élénk színekkel festette azt a kettős elnyomatást, amelyet a nődíjnokoknak egyrészt a munkaadó állam. másrészt a férfi-főnökök részéről kell eltűnőik. Ezt a panaszt már régen ismerjük, a dolgozó nők minden osztályából fel-felhangzik időnkint. Tanáccsal is szolgálhatunk a női díjnokoknak: csatlakozzanak nőtisztviselő-kollégáikhoz, védelemre találnak ott az ő érdekeik is.

A polgári iskolai tanárok egyesületének közgyűlése Pécsen. A közgyűlés érdekes határozatot hozott, mikor rosszulásának adott kifejezést a leánygimnáziumok tantervét megváltoztató miniszteri rendelettel szemben, amely elrendeli, hogy ott is már az I. osztálytól kezdve tanítsák a latin nyelvet. Evvel megfosztották a leánygimnáziumot attól a modernebb szellemtől, amelyet újabb keletkezésének s egy Alexander, Beöthy és más jeles pedagógusok közreműködésével alkotott tantervnek köszönhetett. Az új rendelet határozott hanyatlást jelent. A közgyűlésen G l ü c k l i c h Vilma, amikor Ehenné Keményfi Katinka „az egységes polgári közszellem” érdekében csakis háziasszonyokká kívánta neveltetni a leányokat, egy érvvel kimutatta e követelés téves alapját. Felsorolta azokat a statisztikai adatokat, amelyek a magyarországi kenyérkereső nők számának növekedését mutatják 1890-től 1900-ig. Özv. Z e l e n k a Jánosné előadásában „Leánynevelés és feminizmus” címen a gyermekek nemi felvilágosítását — szerinte tatán ez a feminizmus egyedüli célja — helytelenítette. Természetesen fölmerültek itt is a szokott jóhiszemű naivitások és rosszakarató ferdítések, de a tényállás megállapítása meggyőzte a kérdést komolyan mérlegelő tanárok nagy részét és gondolkodóba ejtette azokat, akik eddig csak rosszhiszemű tudósításokból ismerték a feministák törekvéseit.

A német „Bund far Mutterschutz”. Ez a példán működő testület körlevelet küldött szét Németország valamennyi nagyobb városának, amelyben községi szülőintézetek és csecsemőthonok felállítását indítványozták. Az átirat gazdag adatanyaggal támogatja az ügy egyéni, mint társadalmi szempontból fontos indítványt.

A szocialisták nemzetközi kongresszusa a női szavazatzog kérdésében egy szavazat híján egyhangúlag a következő határozati javaslatot fogadta el:

A kongresszus a legnagyobb örömmel üdvözlí az első nemzetközi női konferenciát és annak a nők választójogának ügyében elfoglalt álláspontjával magát szolidárisnak vallja.

„A kongresszus a korlátolt női választójogot, mint a női nem politikai egyenjogúsításának meghamisítását és kigúnyolását visszautasítja. A szocialista pártok csak ezen elvnek életteljes, konkrét érvényesüléséért küzdenek: a nők általános választójogáért, amely minden nagykorút megillet, tekintet nélkül a vagyonra, adózásra, műveltségre vagy egyéb feltételekre, amelyek a dolgozó nép tagjait a jog élvezetéből kizárnák. A szocialista nőknek a teljes polgárjogért való küzdelmet nem a polgári nőmozgalommal kapcsolatban, hanem a szocialista pártokkal való közösségben kell folytatniuk, amelyek általában a női választójogért, mint a választójog teljes demokratizálásának alapvető és gyakorlati követelményéért küzdenek.

Minden ország szocialista pártjai kötelesek az általános női választójogért erélyesen küzdeni. Ezért az államban és községben a törvényhozó és kormányzó testületekre vonatkozó választójog demokratizálásáért folyó küzdelmet nemcsak mint a proletárság, hanem mint a női választójog érdekében vívott harcot kell vezetni, amelyet úgy az agitációban, mint a parlamentben követelni kell. Oly országokban, ahol a férfiak választójogának demokratizálása már eléggé előrehaladt vagy teljesen be van fejezve, a szocialista pártoknak meg kell kezdeniük a harcot a nők általános választójogáért és természetesen ezzé kapcsolatban mindazokért a követelményekért, amelyeket a férfi-proletárság teljes polgárjoga érdekében még támaszthatunk.

A nemzetközi szocialista kongresszus nem szabadhatja meg egy országra nézve sem azt az időpontot, amelyben a választójogért való küzdelmet meg kell kezdeni. Mindazonáltal kijelenti, hogy ha valamely országban a mozgalmat megindítják, ezt föltétlenül és kizárólag a minden nagykorút, nemre való tekintet nélkül megillető általános választójogért való általános szocialista küzdelem alapján kell vezetni. A kongresszus tárgyalásaira visszatérünk még.

Központi háztartások. Berlin egyik beépítetlen részén nagyobb telepet fognak építeni központi háztartásra berendezett házakból. A telepek minden házában egy konyha van csupán, ott főznek az egész háznépnek, de lesz egyéb központi berendezése is a háznak: gőzfűtés, melegvízvezeték, gáz- és villamos világítás, perszívó gép, telefon, automobilnak való kocsiszín és minden egyéb, ami szükséges. — Krisztiániában most épül az első központi háztartásra berendezett családi lakóház. — Frankfurt a/M. kitűnően szervezett Baugenossenschaft ja özvegy férfiak és családjaik számára központi háztartásra berendezett lakóházat épített.

A politikai mozgalom köréből. Angolország: „A női választójogért küzdő férfiak ligája” a „Nők választójogának szövetségével” és a „Nők szociális és politikai szövetségével” együtt „Womens Franchise” címen választójogi hetilapot indított. — Az angol nők a soron előforduló pótválasztásoknál önálló jelöltet állítanak mindenkor a kormány jelölje ellen, hogy a kormányban a nők választójogában mutatott kétszínűsége ellen demonstráljanak. Legutóbb Rutland kerületben sikerült megbuktatniok a kormány jelöltjét. A W. S. P. U. 500.000 koronás alapot gyűjt a legközelebbi mozgalom költségeinek fedezésére. — Svédország: Július közepén 87 választójogi nőegyesülete volt az országnak. Ezek együtt szövetséget alkotnak, amely kettőzött eréllyel iparkodik, hogy az 1908-ik évre biztosítsa a svéd nők politikai egyenjogúsítását. A norvég nők diadala után biztosra veszik a svéd mozga-

lom diadálát is. — Egyesült-Államok: New-Yorkban egyetemi hallgatók „Carrie Chapman Catt Club” néven választójogi klubot alakítottak. — Az amerikai választójogi szövetség 60.000 dolláros alapot gyűjtött négy kiváló agitátor öt évi fizetésére. Amerika több államában ugyanis döntés előtt áll a nők választójogának kérdése, ezért szükséges, hogy az agitátorok néhány évig kizárólagosan ennek az ügynek szenteljék munkájukat. Jobbmódú asszonyok az ügy erőteljes lendítése érdekében nagy évi járulék fizetésére kötelezték magukat. — Izland: Fru Briet Asmundsen elnöksége alatt választójogi szövetség alakult, amelyhez már sok tekintélyes politikus is csatlakozott. — Svájc: Júniusban végleg megalakult az „Association pour le Suffrage féminin... Elnöksége és választmánya a legkülönbözőbb pártú és osztályú egyéneket egyesíti. Az elnökség négy tagja: Mme Hoffmann, protestáns pap neje, A. de Morsier, az abolitionista mozgalom vezére, nemzetipárti képviselő, Camille Vidart, a svájci nőszövetség titkára, Valentin Grandjean, szocialista képviselő. A választmányban többek közt Mme Chaponnière-Chaix, a svájci nőszövetség elnöke és honfitársunk dr. Máday Andor genfi egyetemi magántanár foglal helyet. — Hollandia: Alig van már városa, amelyben választójogi egyesület nem volna. Igen érdekes, hogy nemcsak az ipari munkásnők, hanem parasztságsszonyok is nagy számban tagjai ezen egyesületeknek. A holland nők teljes erejüket az 1908-ban Amsterdamban tartandó kongresszus előkészítésére fordítják. — Németország: A német választójogi szövetség szeptember 24—28-án tartja Frankfurt a/M. és Mannheimban ez idei közgyűlését. — „Jus Suffragii” címen választójogi havi értesítőt ad ki a Nők nemzetközi választójogi szövetsége, amely hiteles forrásból ad hírt a női választójog mozgalmának eseményeiről. Előfizetési ára 4 korona, megrendelhető Martina G. Kramers titkárnál Rotterdam, Kruiskade 92.

Különfélék. Magyarországon: Amióta a kivándorlás megakaszthatatlan járvánnyá lett, évről-évre megújul az a hírlapi jelentés, hogy egyik-másik községben, miután az utolsó szál férfi is kivándorolt, asszonyt választanak községi bíróné, esküdtté és a többi hivatalra. Most Kerisováról jelentik ugyanezt. Bár a hírek nem bizonyulnak igaznak, jelentőséget kell nekik tulajdonítanunk, mert arra terelik a gondolkodást, hogy hazánkban, tényleg száz meg százezer asszony dolgozik magáért, meg a kivándorolt férfiak helyett is. — A trafikokban amúgy is a legsilányabb jövedelmezés mellett alkalmazott nők érdekében örömmel kell fogadni a teljes vasárnapi munkaszünet felé vezető fél napi munkaszünet elrendelését. Legfőbb ideje, hogy az állam boltjai teljesen megszűntessék a munkaerő kizsárolását. — A nagyváradi cselédegysület alapszabályait ugyanazzal az indokolással utasította vissza a belügyminiszter, amellyel a budapesti cselédek szervezetét meghiúsította. Ez a módszer kiválóan alkalmas az óriási mértékű cselédkivándorlás előmozdítására. Találnak országot, ahol a cseléd legalább annyira ember, hogy tagja lehet egy egyletnek is, ha jónak látja. — Külföld: Írország Galway grófságában Miss Alice Perry-t 12.000 korona évi fizetéssel a középítkezés mérnökévé nevezték ki. — Az angol felsőház véglegesen elfogadta a nőknek a grófsági és községi választójogát. E testületekben, a polgármesteri állások kivételével, minden állás nyitva áll tehát a nők előtt, Megjegyezzük, hogy ez korántsem „modern vívmány”, mert ez olyan jog, melyet az angol nők már élveztek; a törvényhozás tehát csak egy jogfosztást tett jóvá. — Elamageron asszony Párizsban nagy birtokát női diákoknak szolgáló üdülőtelep céljára hagyományozta.

Az üdülőtelep fenntartására nagy készpénzösszeget is biztosított. — Az algériai jogi tanintézetben két nő kitűnő eredménnyel végezte tanulmányait. Az egyik ügyvédi, a másik államtudományi diplomát szerzett. — A francia kamara vita nélkül elfogadta a nők iparhatósági passzív választójogáról szóló törvényt. Az aktív választójogot már régen elvették a francia nőktől. — Az aargauai (Svájc) tanítónők egyesülete elhatározta, hogy 1600 franknál kevesebb fizetéssel járó állásra nem pályáz, nak. — Az Alaska-Yukon Pacific 1909-ben tartandó kiállításának plakátjára kitűzött 1500 koronás első díjat 105 pályázó közül Adelaide Hascom nyerte el —

IRODALOM.

Lukács György dr.: **A választójog.** Horváth Viktor könyvnyomdája, Az exminiszter szükségét érezte egy könyv megírásának, hát írt egyet a választójogról. Miért éppen erről a kérdésről? Mert ugyanazt, amit benne megírt, az utolsó év folyamán már öt más magyar szerző is megírta. Tehát égető szükség volt egy újbóli megírásra. Olvasóinktól nem akarjuk megtagadni Lukács György dr. a nők politikai egyenjogúsítására vonatkozó nézeteinek ismeretét, Az általános választójog értelmét magyarázva, a következő — naivitásokkal áll elő: „A korbéli korlátozáson kívül megfőr (!) az általános választójog elvével a nem szerint való korlátozás is. Általában bevett elv, hogy a politikai választójog csak férfiakat illessen. Anglia és az Egyesült-Államok szavazati jogot biztosítanak a nőknek a községi választásoknál, sőt az Egyesült-Államok egyik-másik államában képviselő-választójoggal is bírnak a nők. Mindez azonban csak kivétel. (Kivétel továbbá Ausztrália, Finnország és legújabbban Norvégia. Szerk.) Általában az a felfogás az uralkodó, hogy a nőt hivatása az otthonhoz és a családhoz köti, kár volna tehát elvonni őt ettől a hivatástól. A nőnek a politikai életben való részvétele fokozná a politikai élet szenvedélyességét, viszont veszélyeztetné a két nem között való érintkezés gyöngéd voltát. Egyébként különben is az a valószínű, hogy a nők a választójog gyakorlásánál másnak befolyása alatt állának, nevezetesen a férjes nőt férje, a hajdon vagy özvegy nőt pedig vagy valamely rokon férfi, vagy pedig a női kedély vallásosságra hajlása folytán — a lelkes befolyásolná.” E koránál fogva tiszteletreméltó elv papírra vetése valóban igazolja a könyv megjelenésének szükségességét.

Faber Oszkár: **A keresztényszocializmus.** Népszava könyvkereskedés kiadása. Ára 1 K. A nőmozgalom egyik legtermészetesebb ellensége a keresztényszocializmus, amely a keresztény feminizmus torzszülöttét is produkálta. Az az utólrétegettel agilitás, amellyel a római egyház az emberiség fejlődésének párbajában minden ütést felfog és védekező álláspontjából a maga javára gyümölcsöt, megszegyeníti a haladó mozgalmak ügyességét. A nőmozgalomnak különleges érdeke megismerni azokat az ájtatos bilincseket, amellyel a klerikalizmus béklyóba veri a nőt és általa a férfit, mint ahogy a paradicsombeli kígyó is a nő által ejtette meg a férfit.

Faber Oszkár a keresztényszocializmus irodalmának bársonyából fejti ki azokat a többé-kevésbé rejtett fona-

lakat, amelyek az emberiségnek gúzsba kötésére szolgálnak. A könyv kitűnő szolgálatot tesz mindazoknak, akik az igazságot, az emberi erkölcsöt meg akarják szabadítani a hatalmi örjongsben szenvedő egyház zsarnokságából. Kiemeljük „A keresztényszocializmus és a nő”. című fejezetet. Adatai világosan bizonyítják, hogy a klerikalizmus a nő minden magasabb jogra való törekvését ellenzi, halálos gyűlölettel ellensúlyozni iparkodik. Keresztény feminizmus éppen oly kevésbé feminizmus, mint ahogy a keresztényszocializmus : szocializmus. A feminizmus minden osztály, hitfelekezet, nemzetiség nőit, a világ összes asszonyait egyesíti minden megkülönböztetés, akár proletár nőmozgalomnak nevezik, akár keresztény feminizmusnak, a nőmozgalom- természetével ellenkezik, tehát öntudatlanul vagy tudatosan hazug. A „keresztény feminizmus” természetesen ellenzi a nőmozgalom legfontosabb követeléseit: a politikai egyenjogúsítást. Erre vonatkozólag Faber azt mondja; „A keresztényszocializmus az általános emberi jogokkal együtt a politikai jogokat is megtagadja rab-szolganőjéttől. Érvéle természetesen megint szörnyen komoly. Átlag a nő nincs hivatva a fegyverforgatásra és ezért a politikai kormányzásra sem. (Cathrein: A női kérdés, 107., ugyanigy: Moralphilosophie, II., 421.) Kissé különös, hogy Krisztus sáfárai az embergyilkolásra való gyöngeségük miatt zárják ki a nőket a politikai jogokból. Ha a hadkötelezettség teljesítése a jogokban való részesedés elengedhetetlen kelléke, akkor Magyarországon rögtön meg kell fosztani politikai jogaitól a 22.000-et felülmúló papságot, mely nemcsak katonai szolgálatot nem végez, hanem még hadmentességi adót sem fizet. Akár a nők. Háborúban ugyan résztvesznek, de a Sanitáts-csapatoknál, a Vöröskereszt kórházakban. Akár a nők.”

BEÉRKEZETT ÚJ MŰVEK¹

Pásztor Mihály: Az eladódott Budapest, Márkus Samu könyvnyomdája. Ára 4 K.

Jelentés a budapesti állami rendőrség 1906. évi működéséről.

szikszói Molnár Albert: Alkoholizmus és prostitúció. Faragó Zsigmond könyvkereskedése. Ára 50 fillér,

Sándor Aladár dr.: A kiskorú jogai és kötelezettségei. Grill Károly könyvkiadóvállalata. Budapest.

Giesswein Sándor dr.: Társadalmi problémák és keresztény világnézet. Budapest, Sz.-István társulat. Ára 1 K 50 f.

P r o h á s z k a Ottokár: Modern Katholicizmus. Budapest, Szt.-István társulat. Ára 1 K.

A magyar nőmozgalom régi dokumentumai. Az „Igazság” könyvtára Budapest—Zombor 80 f. Kapható a Feministák Egyesületében.

U m a n o: Essai de Constitution internationale. Paris, Edouard Cornely et Co.

Leopold Katscher: Die Gartenstadtbevewegung, Industriegartenstädte. Leipzig, Felix Dietrich. Ára 25 Pf.

Leo N. Tolstoj: Pädagogische Schriften, Band I. und II. Eugen Diederichs, Jena, 8.— M.

Olive Chr. Malvery; Vom Markte der Seelen. R. Voigtländers Verlag, Leipzig, 2.— M.

Hans Hart: Was zur Sonne will. Ein Gymnasienromaru Verlag Leonhard Simion Nf. Berlin 3.— M.

Deiphobe: Briefe an Eltern, Verlag Leonhard Simion Nf. Berlin 2.— M.

Georg Busst Das Kostüm In Vergangenheit und Gegenwart, Velhagen und Kiasing Leipzig 4.— M.

Co-educatie. VerlagW, Versluys Amsterdam. 0.60,

¹ Birálatukat fentartjuk magunknak.

Ügyvezetőség:
VI., Kemnitzer-u. 19.
Pénztáros:
HELLERNÉ BOLBERITZ GEORGINA
V., Arany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagsági díj tetszés szerint; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
VI., Andrásy-út 83.,
földszint 9.
(Telefon 80-75.)
Hivatalos órák: hétfőn
és pénteken d. u. 5-7-ig
Magántanfónók elhelyezése kedden és csütörtökön d. e. 11-1-ig.

Őszi első munkánk annak az előadásnak és népgyűlésnek előkészítése, melyeket Mrs. Dora Montefiore Budapesten időzése alkalmából rendez egyesületünk szeptember első hetében. Még pedig i

pénteken, szeptember 6-án este pontban 6 órakor a Kereskedelmi Kamara dísztermében (V., Szemere-u. 6)

THE ENGLISH SUFFRAGETTES' ACTION

(Az angol suffragettek küzdelme)

angol nyelven. — Belépőjegyek 6, 4 és 2 koronájával (egyesületünk tagjai számára I—I drb feláron) Dirnfeld Janka tagtársunknál kaphatók a Gyakorlati Tanácsadóban (I. fent).

Vasárnap, szeptember 8-án d. u. ¼ órakor a Stefánia-út 33. sz. telken (Csömöri-út mellett)

NÉPGYŰLÉS A NŐK VÁLASZTÓJOGA ÉRDEKÉBEN.

Napirend: U Mikor aktuális a nők választójoga? — 2. Miért van szüksége minden osztálybeli nőnek a választójogra? (Mrs. Montefiore német nyelvű előadása.)

Mrs. Montefiore mindkét előadását ügyvezetőnk tolmácsolja magyar nyelven.

Tekintettel arra, hogy szeptember első hetében egyesületünknek sok tagja még távol van a fővárostól, e nagyfontosságú előadások sikere érdekében szükségünk van az egyesület összes itthonlevő tagjainak buzgó közreműködésére. A rendezés részleteiről s az abban vállalható munkáról felvilágosítást ugyancsak Dirnfeld Janka tagtársunk ad a Gyakorlati Tanácsadóban (I. fent).

Mrs. Montefiore a minden osztály nőinek jogáért folyó küzdelem oly nagyérdemű és elszánt harcosa, hogy legmesszebbmenő vendégszeretetünkre és hálánkra tarthat számot. amidőn teljesen önzetlenül. csupán a közös ügy érdekében nagy utazást tesz. hogy segítségünkre legyen. E vendégszeretet nyújtásában — tekintettel egyesületünk szerény anyagi viszonyaira — segédkezniük kell tagtársainknak is.

Mind az előadást, mind a népgyűlést fesztelesen közös vacsora követi. melyre előjegyzéseket elfogad a Gyakorlati Tanácsadó (L. fent).

Téli munkatervünk még nincsen teljesen megállapítva; kérjük tagtársainkat. hogy arra vonatkozó kívánságaikat vagy indítványaikat közöljék mielőbb ügyvezetésünkkel (VI., Kemnitzer-utca 19). Lehetőség szerint és amennyiben egyesületünk céljával összeegyeztethetők. szívesen vesszük figyelembe és köszönettel fogadjuk azokat.

A Federation abolitionniste internationale közgyűlésén, amelyről részletesebben lapunk más helyén van szó, egyesületünket az ügyvezetőség felkérésére Máday Andor dr., a genfi egyetem magántanára, egyesületünk választmányának tagja. fogja képviselni. Egyesületünk mindazon tagjainak figyelmébe, akiknek szeptember 19-22-én Luganoban tartózkodniok lehetséges, melegen ajánljuk az ismeretszerzésre és látókörük tágítására rendkívül alkalmas közgyűlést.

Egyesületünk könyvtárát Sulyok Ylda tagtársunk feminista irányú folyóiratok és szépirodalmi munkák egész kis gyűjteményével gyarapította; fogadja e helyen is hálás köszönetünk kifejezését. Nagy hasznára volna egyesületünknek. ha a jó példa követőkre akadna és állandó helyiségünk átalakítása után minél több értékes mű olvasására nyújthatnánk tagtársainknak alkalmat. Természetes, hogy csupán értékes (nem kiselejtett) munkákra reflektálunk.

A választójog kérdése előtérben. Az osztrák választások eredménye nálunk is újból előtérbe állította a parlamenti reform kérdését. A női választójogért küzdők résen legyenek, hogy minden manifesztáció, amely a parlamenti reformra vonatkozik, a női választójogra is vonatkozzék. Részt kell vennünk minden akcióban. Járjunk el a népgyűlésekre, értekezletekre és követeljük mindig és mindenütt a nők politikai egyenjogúsítását is.

Nemzetközi békekongresszus. Az ideai kongresszust Münchenben szeptember 9.-től 14.-ig tartják meg. Napirendjén áll:

I. A. berni békeiroda jelentése az év folyamán elért siketekről. 2. A második hágai békekongresszus. 3. Az I. hágai békekongresszus által létrehozott egyezmény érvényesítése vonatkozással a háború szokásai és szabályaira, legyőzött néppel szemben. 4. A háború céljaira felvett összegek, illetve kölcsönök. 5. A hadi felszerelés csökkentésének kérdése. 6. Nemzetközi oktatás a kiküldött bizottságok tárgyalásairól. 7. Egy nemzetközi békeköltségvetés vázlat. 8. Béketörekvés és munkásmozgalom. 9. A béke és hadi múzeum Luzernben. 10. XVII. és XVIII. békekongresszus megtartást helyének megállapítása, II. Felhívás a nemzetekhez. Jelentkezéseket elfogad a magyar békeegylet titkársága. V. Dorottya-utca 6.

Tagsági jegyüket előmutatni tartoznak mindazok a tagtársak. akik félárú jegyre tartanak igényt a Montefiore-előadás alkalmából. Akik a II. félévi tagsági díjat nem fizették még meg. kivételesen a Gyakorlati Tanácsadóban is lefizethetik szeptember első hetében a hivatalos órák alatt (I. fent).

Külfön meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESENITÉSEI.

Postatak. 17764.
TELEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrásy-út 83.

Tagdíj Budapesten: rendes tagoknak évente 12 korona, havonként előre fizetendői pártoló tagoknak évente 6 korona.
Vidéki rendes tagok évente 8 korona tagdíjat fizetnek.

Tanfolyamaink. A tanév kezdetével ismét felhívjuk t. tagtársaink figyelmét egyesületünk egyik messzeható fontosságú intézményété, **továbbképző tanfolyamainkra.** E tanfolyamok célja az, hogy kereskedelmi tanfolyamot végzett tisztviselőjelöltek, vagy más állásban levő kartársak ismereteik egyik-másik ágát bővíthessék, vagy oly irányban egészíthessék ki ismereteiket, aminőre az iskolai tanítás ki nem terjed. — Tanfolyamaink ezért kiválóan gyakorlati irányúak.

Mérsékelt tandíj lefizetése mellett egyesületünknek minden rendes tagja látogathatja e tanfolyamokat. A tanítás az esti órákban történik, kivéve a gépírási tanfolyamot, amely a hivatalos órák alatt bármikor látogatható.

Szeptember első napjaiban a következő tantárgyakból nyílnak új tanfolyamok: magyar és német gyorsírás; gépírás (négyféle rendszerű írógépen); könyvvitel; német, francia és angol nyelv és levelezés. A tanfolyamok látogatói sikeresen letett vizsgálat után bizonyítványt kapnak, állásközvetítő irodánk útján pedig gyorsan és könnyen jutnak álláshoz. A tanfolyamokra vonatkozólag mindennemű felvilágosítást készséggel megad a titkárság.

Szavazati előadások. Felhívjuk t. tagtársaink figyelmét Mrs. Dora B. Montefiore szeptember hó 6. és 8-án tartandó előadásaira (1. a Feministák Egyesületének közleményeit). A belépőjegyek áránál egyesületünk tagjai ugyanolyan kedvezményeket élveznek, mint az előadást rendező egyesület tagjai.

Betegsegélyzés. Augusztus 8-án jól látogatott taggyűlésen tárgyaltuk az új betegsegélyző törvényt. A kérdés előadója Kürschner J a k a b, az Általános Munkásbetegsegélyzőpénztár osztályfőnöke volt, aki nagy szakavatottsággal ismertette a törvényt, külön-külön felsorolva annak előnyeit és hátrányait a régi törvénnyel szemben. Reánk, tisztviselőkre nézve a legfontosabb intézkedése a törvénynek, hogy a betegsegélyezést kötelező alapon mondja

ki, oly módon, hogy minden főnök tartozik minden alkalmazottját biztosítani, ha annak a fizetése az évi 2400 koronát meg nem haladja. A biztosítás elmulasztása a munkaadóra nézve bírságot von maga után. Részletesen felsorolja a törvény azokat az üzemeket, amelyekre a hatálya kiterjed. Kiemeljük ezek közül az iparvállalatokon kívül a műszaki és kereskedelmi irodákat, színházakat, gyógyszerárakat, gyógyintézeteket, egyesületeket és testületeket, amelyek, ellentétben a régi törvénnyel, most szintén kötelesek alkalmazottaikat biztosítani.

Könyvtár. A könyvtár rendezése a könyvtáros betegsége miatt csak a legközelebbi napokban lesz befejezhető és akkor ismét rendelkezésre áll t. tagtársainknak. Itt említjük meg, hogy Sulyok Ylda úrnő 65 kötet könyvet és folyóiratot ajándékozott könyvtárunknak, amért e helyen is köszönetet mondunk.

Üdülőttelep. Augusztus végével bezárt személyi üdülőttelepünk. Fennállásának első évében ez az intézmény kitűnően bevált. Az alkalmi látogatókon kívül 20 tagtárs összesen 272 napon át élvezte az üdülőttelep nyújtotta előnyöket. Kívánatos volna, hogy a jövőben a telep nagyobb arányúvá legyen fejleszhető. Ehhez első sorban a megindított gyűjtés minél energikusabb folytatása szükséges, amit ez úton is tagtársaink figyelmébe ajánlunk.

Köszönettel nyugtázzuk egyben a „Foncière” pesti biztosító-társaság 25 koronás adományát az üdülőttelep javára.

Szerda esti összejöveteleink a Várkert-kioszkban augusztus 28-án egyelőre véget értek. Az egyesületben tartandó „téli szerda esték” megkezdésének időpontját e helyen fogjuk tagtársainkkal idejekorán közölni.

Téli program: Felkérjük tagtársainkat, hogy a téli munkarend összeállításában a választmánynak segédkezni szíveskedjenek. Akinek indítványa vagy kívánsága van e tárgyban, jelentse azt be írásban a titkárságnál.

Minden magyar tisztviselőnő tartozék a Nőtisztviselők Országos Egyesületéhez!